

Гаркуша Аліна Григорівна, викладач кафедри кримінального процесу факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук;

Мазенко Наталія Андріївна, курсант факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КПК УКРАЇНИ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНОПРОЕКТУ ВІД 23 БЕРЕЗНЯ 2017 РОКУ № 6232

23 березня 2017 року було зареєстровано проект Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів, який 3 жовтня 2017 року було прийнято та підготовлено на підпис [1].

Цей законопроект спричинив дискусію між науковцями, оскільки певні його положення є досить невинуватими як для теоретиків, так і для практичних працівників. Резонанс серед процесуалістів викликали зміни до ст. 219 КПК України, що регламентує строки досудового розслідування.

Межі досудового розслідування визначали з моменту повідомлення про підозру, вони становили: один місяць – у розслідуванні кримінальних проступків; два місяці – у розслідуванні злочинів (їх могли продовжити максимально до двох місяців у розслідуванні проступків); шести місяців – у розслідуванні нетяжких злочинів і злочинів середньої тяжкості; до 12 місяців – у розслідуванні тяжких та особливо тяжких злочинів [2].

Після набрання чинності новим законом межі досудового розслідування змінено. Відтепер строк досудового розслідування обчислюють з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності або до дня ухвалення рішення про закриття кримінального провадження [1].

Тобто з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань починає спливати строк досудового розслідування, що вже ускладнює роботу слідчого щодо виконання завдань кримінального провадження, передбачених ст. 2 КПК України [2]. Отже, цим фактично зменшується не тільки загальний строк розслідування, а саме час розшуку правопорушника, який часто вимагає значно більше часу.

Строк досудового розслідування з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня повідомлення особі про підозру становить: два місяці – у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку; три місяці – у кримінальному провадженні щодо злочину невеликої або середньої тяжкості; шість місяців –

у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину. Після повідомлення особі про підозру досудове розслідування має бути закінчено: протягом одного місяця – у розслідуванні кримінального проступку; протягом двох місяців – злочину [1].

Розглянемо це питання на прикладі тяжких та особливо тяжких злочинів, які є найтяжчими для розслідування.

Загалом найпоширеніші тяжкі й особливо тяжкі злочини вимагають проведення експертиз, що формують значну доказову базу та допомагають у розшуку злочинця. Зокрема, це злочини, передбачені ст. 115, 121, 155, 186, 187, у розслідуванні яких, відповідно до ч. 2 ст. 242 КПК України, проведення експертиз є обов'язковою умовою [1].

Саме проведення експертизи потребує чимало часу, тому надто обмежені строки можуть негативно вплинути на притягнення винного до відповідальності. Аналізованим законопроектом до ст. 242 КПК України внесено зміни, що вимагають від слідчого обов'язкового звернення з клопотанням до слідчого судді про проведення експертизи. Відповідно до змін у ст. 244 КПК України, клопотання слідчий суддя має розглянути протягом п'яти днів, що значно затягує час проведення досудового розслідування [1].

Статтю 284 КПК України, а саме ч. 1, доповнено пунктом, у якому зазначено, що слідчий, прокурор зобов'язані закрити кримінальне провадження у разі, коли строк досудового розслідування, визначений у ст. 219 цього Кодексу, закінчився та жодну особу не було повідомлено про підозру [1].

Отже, якщо протягом шести місяців не знайдено підозрюваного або не виявлено належних підстав для повідомлення особі про підозру, необхідно закрити кримінальне провадження, а поновлення строків неможливе. Слід з'ясувати, чи доцільно встановлювати такі межі, оскільки досить складно в умовах надмірної завантаженості експертних служб і слідчих, слідчих суддів установити підозрюваного в розслідуванні тяжких та особливо тяжких злочинів. За цих обставин

особи, які посягають на найголовніші права та свободи громадян України, не нестимуть відповідальності за свої вчинки.

Отже, на практиці буде досить складно реалізувати оновлені норми КПК України. Це питання вимагає подальшого розгляду. У цьому контексті постає необхідність подовження загального строку розслідування кримінальних правопорушень з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, що враховуватиме практику останніх років у розслідуванні окремих злочинів.

Список використаних джерел

1. Проект Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів [Електронний ресурс]: законопроект від 23 березня 2017 р. № 6232, прийнятий Верховною Радою України 3 листоп. 2017 р. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415. – Назва з екрана.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 37. – Ст. 1370.